

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตต ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง (นายกฤษฎางค์ นุตจรัส) ซึ่งเป็นจำเลยในคดีหมายเลขแดงที่ ข. ๑๖๐๗/๒๕๕๐ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตต ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายกฤษฎาภรณ์ นุดจรัส ผู้ร้อง ถูกฟ้องเป็นจำเลยในคดีหมายเลขแดงที่ ย. ๑๖๐๗/๒๕๕๐ ของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ โดยมีบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ นวชนกิจ จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ คดีนี้ศาลได้มีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ต่อมา ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ โดยอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ กระทรวงการคลังได้มีประกาศ เรื่อง ให้รวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) กับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนอีก ๑๒ แห่ง โดยให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเงินทุนทั้ง ๑๒ แห่ง ให้แก่ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพธนกิจ จำกัด (มหาชน) โดยที่โจทก์เป็น ๑ ใน ๑๒ บริษัทเงินทุนดังกล่าว เมื่อรวมกิจการกับธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) (ต่อมาคือธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)) ตามประกาศของกระทรวงการคลังดังกล่าวข้างต้นแล้ว บรรดาสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของโจทก์ จึงโอนมาเป็นของธนาคารไทยธนาคาร ฯ รวมทั้งหนี้สินของผู้ร้องที่มีต่อโจทก์ด้วย ผลของการรับโอนกิจการจากโจทก์ ทำให้ธนาคารไทยธนาคาร ฯ ผู้รับโอนมีอำนาจเข้าสวมสิทธิในการดำเนินคดีนี้แทนโจทก์ ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตต ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ธนาคารไทยธนาคาร ฯ จึงขอให้ศาลอนุญาตให้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ และขอให้แก้ไขชื่อโจทก์ในคดีเป็นชื่อธนาคารไทยธนาคาร ฯ ด้วย

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๓ รวม ๒ ฉบับ แลลงคัดค้านการขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ของธนาคารไทยธนาคาร ฯ โดยโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดทั้งสองฉบับที่ธนาคารไทยธนาคาร ฯ อ้างนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เพราะเป็นการให้สิทธิผู้รับโอนกิจการเข้าดำเนินการใดๆ ในคดีความที่มีอยู่แล้ว โดยสะดวก ได้แก่ การนำพยานหลักฐานเอกสารใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว การถามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่สืบไปแล้วได้ รวมทั้งการมีสิทธิเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ทันทีด้วย โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ ตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นการเอาเปรียบและลดรอนสิทธิเสรีภาพของคู่ความฝ่ายอื่นอย่างชัดเจน ทั้งๆ ที่สถาบันการเงินที่รับโอนกิจการสามารถใช้วิธีการตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่งดำเนินการใดๆ เป็นขั้นตอนต่อไปได้ เช่น การร้องสอดการตั้งผู้แทนนิติบุคคล การรับช่วงสิทธิ หรือการรับโอนสิทธิเรียกร้อง ซึ่งกฎหมายเดิมได้บัญญัติไว้ว่าเป็นกรรมแล้ว จึงเป็นการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพโดยไม่จำเป็นตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้และบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดทั้งสองฉบับที่อ้างดังกล่าวยังขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง เพราะเป็นกรณีที่มุ่งประสงค์จะใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งกรณีใดโดยเฉพาะ กล่าวคือ พระราชกำหนดดังกล่าวตราขึ้นเพื่อใช้เฉพาะกับกรณีที่กระทรวงการคลังดำเนินการควมรวมกิจการของบริษัทเงินทุนจำนวน ๑๒ แห่ง เข้ากับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และกับธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) เท่านั้น มิได้ใช้กับกรณีอื่นๆ โดยทั่วไป แต่อย่างไรก็ตาม นอกจากนั้นบทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดทั้งสองฉบับที่อ้างดังกล่าวยังขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง เพราะทำให้บุคคลไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน กล่าวคือ บทบัญญัตินี้ดังกล่าวมีผลทำให้ผู้รับโอนกิจการได้เปรียบในการดำเนินคดีนี้ เนื่องจากสามารถเข้าเป็นคู่ความในคดีได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และยังสามารถถามค้ำประกันที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานเอกสารที่ได้สืบมาแล้วได้ ซึ่งเป็นการเอาเปรียบคู่ความด้วยกัน ทั้งยังเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวซึ่งศาลใช้บังคับแก่คดีนี้ ต้องด้วยมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ผู้ร้องจึงขอให้ศาลยกคำร้องของธนาคารไทยธนการ ฯ ที่ขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ และขอพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว พร้อมทั้งส่งความเห็นของผู้ร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คดีนี้ธนาคารไทยธนการ ฯ ยื่นคำร้องขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และมาตรา ๖๗ ฉ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ แต่ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยในคดี ยื่นคัดค้านว่า บทบัญญัติกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวขัดต่อรัฐธรรมนูญ และยื่นคำร้องขอให้ส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย จึงให้งดการพิจารณาคดีนี้ไว้ก่อน และส่งคำร้องของผู้ร้อง คำร้องขอสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนโจทก์ และเอกสารประกอบอื่นๆ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติ มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณา พิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า เรื่องนี้เป็นกรณีที่ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีหมายเลขแดงที่ ข. ๑๖๐๗/๒๕๕๐ ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตก ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบ ธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง และเป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ประกอบกับยังไม่มีความวินิจฉัย ของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว เมื่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้อง มายังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๕ ได้

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตก ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อ การที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและ เสรีภาพนั้นมีได้” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความ คำนึงรองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน”

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตก ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “ในการควบกิจการของธนาคารพาณิชย์ เข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงิน หรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ให้แก่ธนาคาร

พาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการ แล้วแต่กรณี เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น”

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ จ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ๑ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า “ในการควบกิจการของบริษัทหรือโอนกิจการของบริษัทให้แก่สถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้สถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้น รวมทั้งจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นก็มิได้ด้วย ส่วนมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติที่รับรองหลักความเสมอภาค ซึ่งมุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยรับรองว่า บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๓๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น มีเหตุผลในการตราว่า จำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับฐานะหรือการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเข้มแข็ง โดยให้ธนาคารพาณิชย์สามารถควบกิจการเข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงินอื่น หรือโอนกิจการระหว่างกันหรือกับสถาบันการเงินอื่นได้ และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้ ดังนั้น การที่มาตรา ๓๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ๑ บัญญัติเป็นหลักการให้ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ควบกิจการหรือที่รับโอนกิจการ เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีได้ กรณีธนาคารพาณิชย์มีการควบกิจการเข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงิน หรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ให้แก่

ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน และมีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีในศาล โดยอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ตามคำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ รวมทั้งการเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา กรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ แม้พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ จะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหสถานสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แต่มาตรา ๓๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ก็เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับเจ้าหนี้และลูกหนี้ทุกราย หลักการและวิธีปฏิบัติที่บัญญัติตามมาตรา ๓๘ สัตต ดังกล่าว จึงเป็นการให้โอกาสแก่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินที่ควบกิจการหรือที่รับโอนกิจการในฐานะผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตั้งแต่ต้นสามารถคัดค้านเอกสารที่มีการยื่นกันไว้แล้ว ตามคำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่สืบไปแล้วได้ เพราะเป็นผู้ทรงสิทธิตามกฎหมายแทนคู่ความเดิม แต่การให้สิทธิแก่ฝ่ายเจ้าหนี้ก็ได้เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของลูกหนี้ หรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้แต่อย่างใด ลูกหนี้ยังคงมีสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งมีสิทธิที่จะต่อสู้คดีในศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้ เพียงแต่การชำระหนี้ตามคำพิพากษาอาจเปลี่ยนเป็นต้องชำระต่อเจ้าหนี้ที่เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้แทนเจ้าหนี้เดิมเท่านั้น เนื่องจากหนี้นั้นได้ออนไปโดยผลของกฎหมายแล้ว ลูกหนี้อย่อมไม่มีสิทธิใดๆ ต่อเจ้าหนี้ มีแต่หน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๓๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ส่วนพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติให้เพิ่มความเป็นมาตรา ๖๗ ฉ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น มีเหตุผลในการตราว่า เนื่องจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถควบกิจการหรือโอนกิจการได้โดยรวดเร็ว อันเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น และในขณะเดียวกันสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ก็สามารถควบกิจการและ

โอนกิจการได้ด้วย จึงจำเป็นต้องแก้ไขบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวให้เป็นไปในแนวทางเดียวกับการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้การควบกิจการหรือโอนกิจการระหว่างธนาคารพาณิชย์กับสถาบันการเงินตามกฎหมายทั้งสองฉบับมีความสอดคล้องกัน และโดยที่เป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในอันที่จะรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดนี้ ดังนั้น การที่มาตรา ๖๗ ฉ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ บัญญัติเป็นหลักการให้สถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการ เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีได้กรณีบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์มีการควบกิจการหรือโอนกิจการให้แก่สถาบันการเงิน และมีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีในศาล โดยอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ รวมทั้งการเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา กรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ แม้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ จะเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในเคหาสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ ซึ่งตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ วรรคสอง มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แต่มาตรา ๖๗ ฉ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ ก็เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับเจ้าหนี้และลูกหนี้ทุกราย หลักการและวิธีปฏิบัติที่บัญญัติตามมาตรา ๖๗ ฉ ดังกล่าว จึงเป็นการให้โอกาสแก่สถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการในฐานะผู้เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตั้งแต่ต้น สามารถคัดค้านเอกสารที่มีการยื่นกันไว้แล้ว ถ้ามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่สืบไปแล้วได้ เพราะเป็นผู้ทรงสิทธิตามกฎหมายแทนคู่ความเดิม แต่การให้สิทธิแก่ฝ่ายเจ้าหนี้ก็ได้เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของลูกหนี้ หรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้แต่อย่างใด ลูกหนี้ยังคงมีสิทธิที่จะยกข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๐๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ รวมทั้งมีสิทธิที่จะต่อสู้คดีในศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้ เพียงแต่การชำระหนี้ตามคำพิพากษาอาจเปลี่ยนเป็นต้องชำระต่อเจ้าหนี้ที่เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้แทนเจ้าหนี้เดิมเท่านั้น เนื่องจากหนี้นั้นได้อินไปโดยผลของกฎหมายแล้ว ลูกหนี้ย่อมไม่มีสิทธิใดๆ ต่อเจ้าหนี้ มีแต่หน้าที่ที่จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๖๗ ฉ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๕ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เณลิวนิชย์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายศักดิ์ เตชะชาอายุ นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส และนายอุระ หวังอ้อมกลาง จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๓๘ สัตต ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๗ ฉ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ อีก ๑ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร เห็นว่า มาตรา ๓๘ สัตต แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ และมาตรา ๖๗ ฉ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ฯ เฉพาะข้อความที่ว่า “และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายกระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายปรีชา เณลิวนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอมร รักษาสัตย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

